

Ortografia

Fa poques setmanes, recordant la història d'aquell professor Karolin que contava Claudio Magris, i el seu respecte reverencial per la gramàtica, també em vingué a la memòria una altra història. Això era a

Joan Francesc Mira

Brussel·les, fa quinze o vint anys, un dia fred i plujós de primers d'estiu. Atesa la inclemència de l'oratge, després de la part diguem-ne formal de la meua visita (una gestió, que resultà ineficaç, al Parlament europeu) vaig accelerar la part turística. De tota manera, la Grande Place era plena de cadafals i tribunes amb motiu de no sé quina festa, i una dotzena de bombons Godiva costava l'equivalent actual de seixanta euros, a cinc euros per bombó. Ja sé que són els millors del món, però no tenia humor per a luxes tan alts. A més, el Manneken-Pis –l'autèntic, al seu racó, rodejat de japonesos– no estava nuet com el solem veure, sinó vestit de viking o alguna cosa semblant. Sembla que el Manneken, l'homenet, té diversos vestits per canviar-se de roba segons en quines ocasions, inclòs un de torero, cosa que no sé com valorar des del punt de vista del bon gust municipal a la capital d'Europa. De manera que me'n vaig anar a l'hotel i em vaig posar a saltar entre els canals de televisió, que és una forma de passar la vesprada tancat a l'habitació quan l'oratge al carrer és desagradable. I llavors va sorgir l'ortografia. Aparegué en una notícia del canal Euronews, versió en francès, on es veien uns senyors molt formals i seriosos asseguts al voltant d'una gran taula, firmant un d'aquells protocols d'acords internacionals. Es passaven cerimoniosament l'un a l'altre unes carpetes roges, obrien pel lloc de la cinta, firmaven, somreien, i tancaven el document. En acabant, s'alçaven tots, es donaven la mà, i pareixien notablement satisfets. Llavors, el locutor del noticiari va explicar de què es tractava: el contingut d'aquelles carpetes solemnes era un acord oficial de reforma de l'ortografia alemanya. Segons l'explicació, sembla que diverses comissions, o una comissió general, ja havien treballat alguns anys sobre el tema, i que per fi havien acordat un conjunt de propostes dignes d'un tractat internacional. De manera que en aquella sala –no recorde de quin palau o lloc de molta solemnitat– estaven reunits representants oficials vinguts de tots els països on poc o molt l'alemany té un estatus de llengua oficial. D'Alemanya, òbviament, i

d'Àustria i de Suïssa, però també de Luxemburg, on el francès és primera llengua d'Estat, de Bèlgica pel petit territori d'Europa i Malmédy, d'Itàlia pel territori del Tirol del Sud o Alto Adige, i em va semblar entendre que també firmaven o havien

de firmar representants de Romania, supose que en nom dels pocs alemanys, saxons i suaus antics, que hi queden encara escampats per Transilvània.

No vaig arribar a entendre quin era el grau de representació oficial o política dels firmants, però feia la impressió de ser prou alt com per comprometre's Els estats respectius, o els trossets d'Estat corresponents. La notícia tampoc explicava en què consistia la reforma tan internacionalment i solemnement firmada: van posar únicament l'exemple de la doble ss, que en alemany se solia escriure a la manera de la tipografia clàssica (més o menys com una *f* combinada amb una *s*, com encara es veu tan sovint en els rètols de *Strasse*), i que havien decidit que en el futur només s'escriuria oficialment amb doble ss. Pel gruix que feien, les carpetes devien estar plenes de normes i de llistes de paraules. Ja poden imaginar què vaig imaginar jo, en veure l'escena del tractat ortogràfic. Imaginava per un instant (i de tant en tant la imatge torna encara) que el País Valencià era un país seriós, amb polítics seriosos que, quan cal, s'ocupen seriosament de l'idioma. I que també eren gent seriosa els nostres veïns i companys de llengua: no els de llengua castellana, que en aquesta matèria són rigorosos del tot, sinó els de l'altra llengua. Imaginava un edifici històric i una gran sala solemne amb una taula coberta de vellut roig, i uns senyors i senyores vestits com correspon, investits del poder de firmar, firmant formalment l'acord gramatical per la llengua comuna (variants territorials incloses), a fi que tinga plena força legal allà on aquest idioma és llengua pròpia. Vista com a cosa nostra i de la llengua nostra, una escena semblant sembla una imatge artificiosa, una fantasia forçada per les nostres obsessions habituals, almenys per les meues. Vist des d'un hotel de Brussel·les, en la cadena europea Euronews, i com a notícia important del dia, pareixia una cosa tan normal. Sense comptar que, protagonitzada per gent de llengua alemanya, semblava que és així com fan les coses les persones serioses: allò que fan uns altres, però nosaltres no.

“Ja poden imaginar què vaig imaginar jo, en veure l'escena del tractat ortogràfic. Imaginava per un instant que el País Valencià era un país seriós, amb polítics seriosos que, quan cal, s'ocupen seriosament de l'idioma. I que també eren gent seriosa els nostres veïns i companys de llengua: no els de llengua castellana, que en aquesta matèria són rigorosos del tot, sinó els de l'altra llengua”